

AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A FÖLDMIVELÉSÜGYI MAGYAR KIR. MINISTERIUM TÁMOGATÁSÁVAL

KIADJA: AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” BUDAPESTEN,
IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

Az „Országos Halászati Egyesület” tagjai ingyen kapják.

SZERKESZTI: LANDGRAF JÁNOS, ORSZ. HALÁSZATI FELÜGYELŐ
Budapest, V., Báthory-utca 19. sz.

Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K. Félévre 3 K.

Kenderáztatásból eredő kártérítési ügy
a bíróság előtt.

Nincsen halász, a ki tapasztalásból ne tudná, mennyire ártalmas az ázó kender a halak életére. Tudja ezt a hatóság is, legalább azt lehet következtetni abból, hogy a vízjogi törvény végrehajtására hivatott legfelsőbb fórum: a földművelési miniszterium már régen kimondta, hogy a kenderlé fertőző hatása s azok, kik kövívben kendert áztatnak, áthágják a vízjogi törvény 24. §-ban foglalt tilalmat. Ennek daczára országsszerte látható a kender ügy a kisebb patakokban, mint a tavakban és mocsarakban, kimondhatatlan kárára a halászatnak.

Igaz, mint annyi sok más kihágást, ezt is azért üzik ily nyíltan, mert a hatóság csak akkor jár el ilyen ügyekben, ha konkrét panasz merül fel. De az is bizonyos, hogy bőven vannak olyan esetek is, a mikor egyenesen hatósági engedelemmel folyik az áztatás s azzal együtt a halpusztítás. Am, ha ilyenkor a károsult halászatra jogosult a bírósághoz fordul védelemért, abból, ha nem is bizonytalan, de mindenesetre egy költséges pör keletkezik, a melynek pedig némi előrelátással vajmi könnyen elejét lehetett volna venni. Az ilyen pereket ugyanis nehéz bírói szemle, tanúk és szakértők meghallgatása nélkül elintézni. Mindez pedig tudvalevőleg sok költséggel jár.

Egy ilyen pert kívánunk az alábbiakban ismertetni, a mely egy vidéki járásbírói előtt indult meg. A felek közös akarattal egy szakértőt választottak, a kinek nyilatkozata valószínűleg perdöntő lesz. A szakértőhöz a bíróság három kérdést intézett, a melyekre adott feleletében élettani alapon fejti ki a kenderlé ártalmasságát. Fejtegetései elég közérdekűek arra, hogy azt itt egész terjedelmében kommentár nélkül közre adjuk.

A tényállás ez:i négy nemes család nevében M..... Sándor 1899. nov. 1-től kezdődő három évre bérbeadta évi 160 frtért a nevezett családoknak a

Terezia és Berzava csatornákon meg a Temes folyón birt halászati jogát B. I. J. és társainak. Ugyanehhez a bérléhez tartozott a Budzsák nevű dülőben levő Temesholtkanyar is, a mely holtág medrének felerésze N—a, másik felerésze pedig E—a község határába esik. Eredetét egy átmetszésnek köszöni a kérdéses holtág, a melytől azonban rendes ármentesítő töltés választja el. Térkép szerint más vízfolyással sincs összeköttetésben, minélfogva vize, valószínűleg csupán talajvizek által frissül fel, hasonlóan más hazai szabályozott folyóink mentén bőven kínálkozó holtágakhoz, a melyeknél tudvalevőleg a vízszin — bár szűkebb határok között — együtt ingadozik az élő folyóéval. Az a körülmény, hogy a holtág jó részét nád verte fel, hogy továbbá a hinár is elhatalmasodott rajta, végül, hogy a bírói szemle a mederen át kukoriczaszárból épült útnak létezését állapította meg, igazolja azt, hogy a holtág vize nem mély, s hogy átlagul elfogadható a bíróilag megállapított 72 cm. mélység. Jellemző azonban, hogy a víz alatt jelentékeny mennyiségű t. i. mintegy 85 cm. vastag iszapréteg is találtatott.

Ezen medernek E—a község felőli részét, az iratokból kivehetőleg a község kibérelte kenderáztatási célokra s miután ahhoz 1900. aug. 2-án hatósági engedélyt is szerzett, az áztatást benne foganatba vette. Különösen 1902. év folyamán öltött az nagy mérveket, amikor mint vállalkozó R.— B.— a községtől albérbe vette ezt a jogot, s azt rendes díjak ellenében engedte harmadik személyek által gyakorolni. Sajat vallomása szerint öt község lakossága hordta kenderét oda áztatni, még pedig annyit, hogy a tanúk többsége 3—400 kocsi rakományra teszi azt. R. azonban azt állítja, hogy az évi bevétele meghaladta a 400 K; mert pedig díjként 10 kéve után a helybeliektől 10 fillért, a többi községbeliektől pedig 20 fillért szedett, ezen adatok alapján legalább 200,000 kévére tehető az ott áztatott kender.

De bármennyi legyen is, annyi feltétlenül bizonyos, hogy a tónak térképszerinti terjedelméhez viszonyítva

igen nagy mennyiségű kender ázott abban; s szem előtt tartva azt, hogy az áztatási idény rendszeren csak nyár derekától a víz meghidegüléséig tart, maga az ázás pedig még a legmelegebb időben is legalább 5 napot igényel, az sem lehet kétséges, hogy az idény java tartama alatt, túlerősen volt a tó kenderrel meg-

rakva. A tanuk egyező vallomása szerint ugyanezen év augusztus havában, *áztatás közben* a halállomány tömeges pusztulása mutatkozott, a melynek mérvét s bizonyos mértékben a vész gyorsaságát is jellemzik azzal, hogy annyi volt a vízszinén mutatkozó hal, miszerint *lapátolni lehetett volna őket*. Ám, hogy minő fajtabeliek voltak azok, arra nézve az iratok csupán annyit mondanak, hogy *a tóban élő mindenféle hal* volt az elhullottak között. Halrajzi alapon indulva, alig csalódunk, ha a *mindenféle* alatt kárászt, czompót, közönséges keszegféleket, csukát és talán még pontyot értünk, illetve keresünk. Mennyiségüket illetőleg szintén csak hozzávetőleges adatok vannak, a mennyiben a tanuk többsége 10—15 mázsárról és 300—400 K. értékű elhullott halról beszél. Bérlők kárukat 450 K. teszik, legalább ennyi kártérítést követelnek E—a község közönségétől és a bérbeadóktól; ez utóbbiaktól azért, mert elmulasztották a bérlők érdekeit megóvni.

Kiemelendő végül, hogy a kihallgatott tanuk közül többen észleltek már a szóbanforgó vizen hasonló halvétszt. Így 1899 májusban, sőt egy tanu szerint vagy 10—12 évvel előbb is már és pedig anélkül, hogy ugyanakkor kendert áztattak volna. Ezen vész okait illetőleg a tanuk véleménye eltér, a mennyiben egyesek mérgezésből, mások a víz túlságos felmelegedéséből eredőnek állítják, sőt vannak olyanok, a kik az 1899-ikét egy nagy vihar következményének tulajdonítják.

A konkrét kérdésekre áttérve, ezek közül az első így szól:

„A kenderáztatás káros-e s ha igen, mennyiben, és mily mértékben káros az illető víz halállományára?”

Erre nézve — mondja a szakértő — a következőket kell előterjesztenem:

Köztudomás szerint a kendert azért kell áztatni, hogy feloldják s így eltávolítsák belőle azt az *enyvszerű anyagot*, mely a növény hancsát alkotó rostsálakat úgy egymással, mint a hancsot a fásállományú maggal összeköti, a mennyiben csak ha a víz ezt feloldja, lesznek a rostsálak további feldolgozásra alkalmasak. De éppen ez az enyvszerű anyag az, mely a *vízet határozottan fertőzi*. Természeténél fogva ugyanis, mint szerves anyag, oldott állapotban okvetlenül rothad s ezáltal a vízben élő állatokra nézve veszedelmes, akárhányszor végzetes következményeknek lesz forrásává. Nevezetesen a rothadás folyamán nemcsak különböző bűzös gázok, de foszforsavas sók, szénhidrátok, nitrogénvegyületek, ammoniák, nitrátok és nitritek, nemkülönböztetve szerves savak is, mint vaj-propion-cetzetsav stb. keletkeznek. Eltekintve attól, hogy ezen gázok és a vízben oldódó vegyületek között vannak olyanok, a melyek az állati életre nézve egyenesen mint mérgek hatnak, a legnagyobb baj abból származik, hogy az említettem rothadási folyamathoz elengedhetetlenül szükséges nagy mennyiségű oxigént ugyanaz a készlet kell, hogy szolgáltatassa, mely a vízben élő állatok lélegzését is táplálja. Értem a vízben *fizikailag lekötött levegőt illetve ennek oxigénjét*

Ezen oxigénkészlet fogyasztása révén tehát, a vízben élő állatok — köztük a halak — állandó vonatkozásba jutnak azzal a rothadási folyamattal, mely a víznek a szerves anyagokra gyakorolt oldó hatása folytán soha nem szünetel. Közös fogyasztásuk révén előálló apadás részint a körlégből, részint a vízben levő felsőbb- és alsóbbrendű növények közvetítésével pótolódik, amennyiben a tudomány szerint ezek azok a források, melyek-

Régi víz.

— A „HALÁSZAT” eredeti tárczája. —

V. Irta: *Jurán Vidor.*

Magányos karó áll a sekély folyás közepén. A ringó habok körülbecézik-ölelik, aztán csobogva tovább lejtének és folytatják susogásaikat a „falock”-ról (valószínűleg a német Flock-czövek szóból), a mely búsan, álmodozva áll a folyás felső részén. A nyár kaczagó verőfénye körülözlöni, pajzán szellőcskéik üveghangokon dalt dudolnak a duzzadó élet színpompájáról. Az eliramodó habfodrok a lazaczkirály búbajos tündérpalotájáról regélnek: szépet-hosszat.

• Mindezeket nem hallja, nem veszi észre.

Almaival nem fér össze a derű, a nap ragyogása, az ő világa a borongós alkonyat homálya. Akkor megjelennek a fűzfabokros parton a vászonruhás alakok s megélnékül a víz mente.

* * *

Utolsó stációját járja a nap, most ért az ég nyugati pereméhez.

Vérvörös sugarai még egyszer átszűrődnek a parti fűzfák közt, olykor föllobban a bibor fényözön, a mely tündökölvé átöleli a sötét lombokat.

Olyan a fűzes most, mintha égne-lángolna.

Mikor e verőfény forrása a nyugati hegyóriások mögé hanyatlik, akkor a ragyogó sugarak hosszú küllőkben fényes barázdát szántanak a mennyboltra. Megható a lenyugvó égi korong e remek színjátéka, főséges az a végtelenül, finom poezis, mely a búcsúzó sugarakból imbolyg.

A ragyogás lassan tompul, a fényár helyébe tólu a derengés. Sötét árnyék húzódik meg a völgyek mélyén, a mely egyre nő — feltör, végül szürke palástba takarja a hegyoldalakat is.

A bársonyos víztükör fölött megjelennek a nyári alkony kérészei. Először egyenként s nagy körökben keringve űzik játékaikat, később hatalmas bolyba verődnek s úgy járnak össze-visszaságban vad tánczaikat.

A sima tükör néha nagyot loccsan, öreg hal széles farkúszója vágja föl a vizet. A megzavart felületen egyre nagyobbodó gyűrűshullámok futnak a part felé, hól a víz martjain elenyésznek.

Lágy szellő libben el a víz fölött, olyan az csak, mint a kékes ár lehelete. A kavargó bolyt a víztükörré nyomja, erre fölvetődnek a prédára leselkedő halak s vígan habzsolják a csemegét. Egyik-másik fűre növendékkel félőlnyre fölshökik, estében nagyot loecsan a víz.

A parti fűzesből kilép egy töpörödött alak. Vászonzekéjából nedves rongyot húz elő s kiveszi egyszerű szerzőmát: a gombolyagba kötött lenzsinórt. Valamit még igazít rajta, aztán átázolja a folyást.

A magányos karónál megáll. A zsinór egyik végét ráerősíti, a gombolyag tövéhez lapos követ rak, nehogy a víz sodra fölholgyassa. A csomóból kinyúl a patony, melynek alsó végén gyorsan forog a vízi ragadozók kedvelt csemegéje: a kettős horogra erősített márna.

A vén halász figyelemmel kíséri az egyszerű forgó kacsok működését, aztán meglehetősen kigázol a vízből, alakját elnyeli nemsokára a fűzes.

* * *

ből a víz oxigénkészlete felüljul. De ez a felülulás soha sem történik hirtelen, hanem csak lassanként, időhöz kötöten. Ez okon vajmi könnyen előállhat az az eset, hogy a készlet nemcsak megapad, de egészen ki is merül. Egyéb sem kell hozzá, mint valamely hirtelen előállott, a rendesnél nagyobb mérvű fogyasztás. Nem szorul további bizonyításra, hogy ilyen eset okvetlenül a megfulladás veszedelmét jelenti a vízben élő állatokra nézve.

Ezek szerint nyilvánvaló, hogy valamely víz halállományára nézve első és legfőbb kellék az, hogy abból soha se hiányozzék a kellő mennyiségű fizikailag lekötött oxigén. A mely pillanatban ez nagyobb mértékben apad sem mint természetes úton pótolódhat, a hal okvetlenül kárát vallja, mert lélegzésében zavartatik. Ilyen alkalommal a halak a víz felszínére törnek, ott erősen kapkodnak levegő után, mint mondani szokták: *pipálnak*. A halak pipálása tehát csálhatatlan jele a víz oxigénhiányának, a mely jelenség egyszersmind hirnöke a várható tömeges elhullásnak: a halvérszék.

Közvizeinkben, kiváltképpen kisebb tavaknál, a bennök keverődve levő oxigénnek felhasználása és felülulása közti egyensúlyi állapotot mi sem zavarja meg inkább, mint az, ha tartósan nagyobb mennyiségű szerves anyagot juttatunk azok vizébe. Ezen anyagok rothadása folytán elkerülhetetlen a fertőzés, ennek során pedig a halak életét veszélyeztetett állapot elkövetkezése egyedül a fertőzés mérvétől függ. E mértéket illetőleg egész általánosságban csak annyit lehet megemlíteni, hogy minden oly körülmény, mely a rothasztás intenzitását emeli, annak ártalmait is fokozza. Így, mivel a meleg víznek kisebb az oxigén tartalma mint a hidegebbnek, mivel továbbá a meleg különben is nagyban elősegíti a rothasztást, nyári nagy melegben jóval kisebb mennyiségű szerves anyag elegendő ugyanoly fertőzés előidézésére, mint télen.

Mindezekből azt a következtetést vonom tehát le, hogy mivel a kenderáztatás révén oly szerves anyagok kerülnek a vízbe, a melyeknek biztos és meg nem akasztható rothadása a halak életét nemcsak mérgezhetheti, de megfulladás veszélyével fenyegeti, a mely utóbbi mindannyiszor bekövetkezik, a mikor a víz tömegéhez mérten aránylag sok kender ázik, ennél fogva a kenderáztatást halászatiilag határozottan károsnak tartom kiváltképpen álló vizekben.

Erős fertőzés mellett a halállomány az utolsó darabig elpusztul és pedig egy azon kendermennyiség mellett annál bizonyosabban, minél sekélyebb a víz, azaz minél inkább képes azt a nap heve felmelegíteni.

2. Álló vízben a víz sekélyisége s a nap heve okozhatja-e a halállomány pusztulását s ha igen mily mértékben?

A nap heve, természetesen a víz felmelegedését vonja maga után és pedig annál inkább, minél sekélyebb az. Fentebb pedig már jeleztem, hogy a meleg vízben kevesebb a levegő illetve oxigén, mint a hidegben, a fizika azon törvénye folytán, hogy a víznek levegő absorbeáló képessége a hőfok emelkedésével aránylag csökken. Ebből a kapcsolatból az látszik tehát, hogy a napnak a heve élettaniilag a halakra annyiban káros, amennyiben szintén levegőhiányt okozhat.

Bizonyos az, hogy a víz felmelegedésével szemben a halak igen érzékenyek, jóllehet ellenálló képességük meglehetősen ingadozik nemcsak a fajta, hanem egy azon fajtánál még a fejlettség és több más körülmény szerint is, a melyek ebbeli tulajdonságukra lényeges befolyást gyakorolnak. Hogy csak a már fentebb érintett téren maradjak, utalok a levegő-, illetve oxigén-tartalom azon ingadozására, a melyet a folytonos rothadás következményei, valamint a halak lélegzése okoz. Mindkettő lényegesen fokozódik a víz hőmérsékének emelkedésével: amaz, mert a bomlás intenzivebb lesz, emez pedig, mert a meleg vízben a halak életműködése jelen-

Most bukott alá a hold, fáradt sugarai bágyadt fényívet rajzolnak az erdős hegygerinczre.

A mint e fény lankad, egy árnyalattal feketébb lesz az ég. Nehány csillag fénye dereng csak az égen. A koromsötétség fekete palástjával letakar mindent és édes álomba ringatja a kifáradt szervezeteket.

Eles szellőske suhan el a víz fölött s fölborzolja a csöndes tükört. Mintha csak a folyó hazajáró lelkei futnának susogó rohammal, hogy a fény, a hajnal utól ne érje őket a párás, nehéz levegőben.

Sűrű köd!átyol száll ki a vízből s nehézkesen kibontja libegő szárnyait. Nappali fényben nem létező árnyak suhogznak a fűzek körül, titokzatos beszédök meglebbenti a lándzsás-levelek ezreit. A levegő tele van misztikus sejtelemmel. A vízre hajló ágak alatt habléányok fűrésztik karcsú termetüket, a megzördülő parti sás között liliputi alakok bujkálnak, a kotú s a dágvány fölött óriás méretű szörny libeg. Vagy talán csak a kigőzölgött, mérges levegő az, melyet a képzelet fantasztikus alaknak lát?

Lehet.

A karó alatt élénk kavarodás támad. A folyó legnagyobb ragadozója éjjeli vadászat közben e sekély folyásba is tévedt, hol a lenyelt préda után szúrós fájdalom járja át a testét. Villámgyors iramodással a mélységbe igyekszik, de valami visszarántja. Jobbra-balra keresi a menekülés útját, de az a láthatatlan valami visszahúzza, lekötve tartja.

Meddő a szabadulás minden kísérlete.

A fiastyúk összegyűjti az égi tarlón szétszórt csibéit, a gönczölszékér rúdja is délnek fordult, csak a hajnali csillag hinti szét kékes fényét.

Az ég keleti szegélyén fényes sávok, a hajnal előhírnökei jelennek meg. A sötétség átfakul derengéssé, a növekedő fény elnyeli a homályt.

Hajnalodik.

A falu kertjei alatt sunyi vén alak lépdel. Az ösvényről nemsokára letér s a fűzes felé kanyarodik. Harmatos fűben s nedves bokrok közt bujkál a partig, itt gyors léptekkel átméri a folyást. A magányos karónál lehajol s keresi a lerakott gombolyagot.

Megfeszült, hosszú zsinórt talál a helyén.

Félkört leirva villogó tekintettel a folyás alsó részébe húzódik, hol a horogra került nagy hal kimerülten vesztegel.

Fénylő tárgy suhan át a reggel nyirkos levegőjén, — néhány pillanatnyi kavarodás után ismét csöndes a víz

* * *

Magányos karó áll a sekély folyás közepén.

Hogyan került ide? Arra nem emlékszik senki.

A ringó habok ellejtenek mellette s folytatják susogásaikat a „falock“-ról, a mely búsan, álmodozva áll a folyás felső részén. Az ősz nyirkos levegője körülözönlí, a futó szelek sivító dalban siratják a hervadó élet színpompáját. A fertőzött hullámok nem ismerik a lazackirály bűbajos tündéerkertjének regéjét, azért némán iramodnak tovább.

A magányos karó csak áll, búsan-szomorúan.

Álmaival nem fér össze a nap ragyogása, az ő világa a borongós alkonyat homálya. Akkor megjelennek a fűzfabokros parton a már porladozó vászonruhás alakok s álmaiban megélelnék a régi élet — a régi víz!

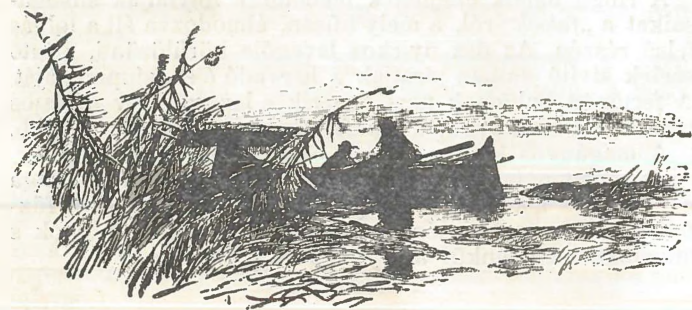
tékenyen élénkül. Mig tehát a melegség folytán a víz absorbeáló képessége hanyatlik, addig másrésről a készlet nagyobb mértékben felhasználódik, s így sekély állóvizekben vajmi könnyen előállhat a levegőhiány s ezzel együtt a halak tömeges pusztulásának lehetősége. Kiváltképpen fennforog pedig ennek a lehetősége nagyon sekély és iszapos medrű kisebb tavaknál, a mennyiben az iszapban rendszerint sok a korhadó növényi és állati eredetű szerves anyag, a mely akár a víz gyorsabb tempójú apadása, akár a hirtelen melegre forduló időjárás miatt oly mérvű bomlásnak indul, hogy aránylag igen rövid idő alatt képes az oxigén készlet felújulása és fogyasztása közti egyensúlyi állapotot megbontani s ezzel a halakra nézve a vést előidézni.

Ezekre tekintettel a felvetett *kérdés első részére* határozottan *igennel* kell felelnem. Hogy a pusztulás milyen mérvű, azt elméleti alapon megállapítani nem lehet, s általánosságban csak annyi mondható ki, hogy *éppen nincs kizárva annak a lehetősége, miszerint az így keletkezett vést esetleg az egész halállományt is tönkre teszi.*

3. Mondjon indokolt véleményt a szakértő a per összes eddigi adatai alapján, jelesül a helyszíni szemlével bírósággal megállapított, a peres felek által előadott s a tanúvallomásokban foglalt adatok alapján, hogy a jelen esetben a kérdéses állóvízben a halállomány pusztulását mi okozhatta s mennyi lehet az ezáltal szenvedett kár!

A megrajzolt tényállásból kivehetőleg a holtkanyar vize az oxigén felújulása tekintetében főleg a diffúzióra van utalva. Ezzel szemben az oxigénfogyasztás nyáron határozottan nagy, amennyiben a tó fenekén sok az iszap. Hogy ha tehát a víz melegebb időben, erősebben apad benne, oly kedvezően körülmények találkoznak a tóra nézve, a melyek mellett már aránylag kevés koncentráltabb szervesanyag is képes a víz oxigénkészletét, a halakra nézve veszedelmes mértékben, kimeríteni. Tekintettel pedig arra, hogy a fennforgó esetben az adatokból kivehetőleg a víz kiterjedéséhez és mélységéhez mérten nagy mennyiségű kender ázott a tóban, ennek folytán annyi rothadásra hajló szervesanyag jutott a vízbe, hogy meggyőződésem szerint *csakis a kenderáztatás lehetett a halvést közvetlen oka, amit egyébként az is igazol, hogy a halak pusztulása az áztatás folyamán következett be.*

A fertőzés mértékét a fennforgó esetben olyannak tartom, a melyik képes volt az egész halállományt teljesen tönkre tenni. Az ebből keletkező kár mértékét azonban a per anyagából nem tudom megállapítani, mivel az sem a halak minőségére, sem azok megbízható mennyiségére nézve adatokat nem tartalmaz. De ennek megítélésénél figyelmen kívül nem hagyható az a körülmény, hogy mivel az ivadék is kipusztult, a tó okszerű kihasználása légalább két évre csorbult, tekintettel arra, hogy normális viszonyok között három éves korban kerülnek a halak rendszerint fogyasztás alá.

A Tisza halászata hajdan és most.

Irta: Répássy Miklós.

(Folytatás.)

Nem is a Tiszában termett az, amint a szentesi feljegyzés ismét magyarázza. Ugyanakkor, mikor 1859-ben a Tisza ki se lépett a medréből; a Duna alvidékén nagy árvíz vonult le, a mely az ottani halvíásra igen kedvező volt; a következő évben pedig, mikor a Tisza völgyét oly hosszú ideig borította az ár, a Dunán volt kis víz. Az előző évi nagyszámú ivadék igyekezett hát onnét fel a Tisza áradó vizébe, annak haltáplálékban bővelkedő árterületeire. A Dunában termett ivadékkal népesült be tehát tavasszal a Tisza völgye s árvízének levonulta után a Tisza medre.

Nincs ok megtagadnunk a halaktól se az ösztönnek azt a megnyilvánulását, hogy a megélhetés nagyobb utakra készíti őket oda, a hol a megélhetésre kedvezőbb viszonyokra találnak. A fent leirthez hasonló jelenségek csakis ily módon magyarázhatók meg.

A hatvanas évekkel kezdtek aztán a vízszabályozások is hatásukat éreztetni. Egyik a másik után szüntek meg az ősi halbőség feltételei s azok a tényezők, a melyek azt valamikor előidézhatték, már az átmeneti korszakban is — körülbelül a nyolczvanas évek közepéig számítva azt — sokkal kevésbé érvényesülhettek, mint régente. A halban bő s halban szűkölködő időszakok már nem váltakoznak többé oly ellentétesen, mint azelőtt, de a hullámzás még észlelhető.

Az 1861. év még az előző jó esztendő hatása alatt állott, de már 1862-ben a halászoknak „más foglalkozás után kellett nézniök, hogy mindennapi kenyerüket megkereshessék“. E két esztendőben csak igen csekély s korai áradások voltak; a következő év a hirhedt 1863. volt; 1864-et még szintén a szárazság jellemezte. A hal folyton fogyott a Tiszából. Az 1865-i csekély áradás semmit se használt; a fagyos 1866 pedig ismét árvíz nélkül mult. Az 1867-i árvíznél megint az volt a baj, hogy nagyon magas volt, a halak fejlődésének nem kedvezett. Annyi idő után az első jó esztendő 1868 volt ismét: „Kora tavasszal kellő áradás köszöntött be kedvező időjárással párosulva. Tartós alacsony vízár borította az ártereket, a mi nagyban elősegítette a halak gyors fejlődését“. Az 1869. év azonban „ismét meddő volt a halászoknak. Szárazsággal nyílt meg a tavasz, elmaradt a haltenyésztésre nélkülözhetlen tavaszi áradás; a halak elvándoroltak a Tiszáról...“

Az 1870. és 1871-i esztendőkben aztán ismét jobb halászatról hallunk; különösen bőven volt a potyka, pedig akkor már meglehetősen nagy területek voltak mentesítve.

Nagyon éles s helyes megfigyelési képességről tanuskodik az a magyarázat, a melylyel a szentesi krónikás ezt aényt kíséri. Az 1870. év rendkívül esősen köszöntött be már januárban; az esőzés következtében természetesen felszaporodtak a mentesített területek belvizei is. Az érdekeltek igyekeztek ezektől a belvizektől mentől előbb szabadulni; az első alkalom már az év tavaszán kinálkozott, a midőn a téli fagy után mintegy két heti apadás állott be. A folyóbeli halak a tavaszi meleg idő behatása alatt kihúzódtak a nyitott csatornákon át a rétségre; mivel azonban a Tisza rövidesen ismét áradni kezdett, a lecsapoló csatornákat le kellett zárni, a halak tehát kint maradtak a rétséget borító belvizekben. Ezeknek a belvizeknek levezetésére a folyó nagy vízállása miatt csak a következő év nyárutolján lehetett gondolni. A halak ez alatt az 1³/₄ esztendő alatt aztán

pompásan szaporodtak s gyarapodtak a pihent rétségen úgy, hogy „a vizek lecsapolásával a Tisza s mellékfolyói megteltek hallal:” Legtömegesebben a potyka-félék tűntek fel. Különböleg csoportokban vándoroltak szembe a vízzel; egy-egy csoportban mind egyenlő nagyságúak voltak, köztük „súlyra alig lehetett egy dekagramm különbség.” Feltűnő nagyságúak voltak s szép fehér színűek azok, a melyek „sikos talajú vizekben nevelődtek”; az ingoványos, posványos talajú vizekből származók „fejletlenebbek, feketébe játszóak voltak, húsuk pedig zöldes színű s mocsárszagú.”

Pompás, valóban természettudományos értékű megfigyelések, a melyeket ma már a mesterséges halászat a legteljesebb mértékben hasznára fordít.

Az 1872—75-iki esztendőket megint csak szárazabb s szűk esztendőket voltak, a melyeket 1876-tól 1883-ig ismét nagyobb s hosszabb árvízű esztendőket váltottak fel; ez a ciklus volt az utolsó, a melyben még annyira amennyire kielégítő halászatról szó lehetett. Ettől kezdve a *Tisza megrendszabályozása befejeztetvén*, csak folytonfolyvást hanyatló halászatról beszélhetünk. Az okokra, annak alapján, a mit a halbőség magyarázataul előadtunk, könnyű rámutatnunk.

II. A Tisza halászata a szabályozás után.

A halapadás okai. A Tisza völgyében végzett nagy szabású vízimunkálatok, a melyek az egész világon párjukat ritkítják és a melyekre a magyar faj mint kulturális munkára méltán büszke lehet, az árvédelmi töltések építésével kezdődtek.

A töltésezések hatását a halászatra könnyű megítélni, ha a számszerű adatokat nézzük. A Tisza völgyében mentesített terület kiterjedése 2.100.000 hektár. Igaz, hogy ez a terület nem mind az az ősi ártér, a melyet a víz az előtt járt s a melyen a hal termelt. A töltések megépítésével tudvalevőleg az árvíz színe is emelkedett; a fent megadott számba bele van értve az ezen magasabb árvíz által fenyegetett terület is, az ú. n. fensíki ártér. Ez a fensíki ártér körülbelül $\frac{1}{4}$ része az egésznek s ha azt leszámítjuk, még mindig kerekszámban 1.600.000 hektár a halászatra elveszett terület. A mi megmaradt, az a töltések között lévő hullámtér, a folyó medre s egyes holtágak s holtág részletek; mindez együttesen a Tiszánál csak 158.206 hektár, a többi mellékfolyóinak az Alföldre eső szakaszán pedig mintegy 42.000 hektár, összesen kerekszámban 200.000 vagyis a volt területnek $\frac{1}{8}$ része. Figyelembe véve azonban, hogy a megmaradt terület egyrésze a meder, a mely a halat inkább csak befogadja, mint termi, bátran állíthatjuk, hogy ha semmi egyéb nem történt volna is, csupán az árvédelmi töltések kiépítése, akkor is a legjobb esetben csak 10 kiló halat foghatna a tiszai halász ma ott, a hol régebben 1 métermázsza került a hálójába!

De ott vannak aztán az átvágások; számuk 112 és a Tisza folyó hosszát az eredeti 1200 kilométer hosszal szemben 453 kilométerrel, tehát körülbelül $\frac{1}{3}$ -dal rövidítették meg. A mellékfolyókon sokszor még nagyobb méretű a változás. Az átvágásokkal nagyobb esést nyert a folyó s annak következményeképp az árvíz lefolyása, tartama a multhoz képest lényegesen megrövidült. A már idézett táblázatban a pontozott vonal lépcsőzetes törései mutatják ezt a rövidülést. Míg a szabályozás előtt egy-egy nagyobb árvíz tavasztól számítva 5—6 hónapig is borította az árteret, a szabályozás után csak 2·5—3 hónapig, tehát fél annyi ideig marad a hullám-

téren. Ez a körülmény ismét rosszabbá teszi 50%-kal a mostani s a régi halmennyiség arányszámát, vagyis az 5 : 100 viszonyával fejezhető ki.

Az árvíz azonban nemcsak, hogy rövidebb lefolyású lett, de *magasabb és hidegebb* is, mert a kora tavaszi hónapokra márczius—április—májusra esik; magassága pedig a régi árvizekéhez képest 1·5—2·5 meter emelkedést mutat. Halászat szempontjából mindkét körülmény nagyon kedvezőtlen. A hideg, mély víz nem hazája annak az alsóbbrendű szerves világnak, a melyből a halak legfőbb tápláléka áll; ott tehát a hal kevésbé gyarapodik, mint a sekély, könnyen átmelegedő vízben. Ez a hideg, mély áradás aztán a legfőbb ivás idején vonul le; már pedig a halak a hideg, mély vízben nem szívesen ívnak; ha pedig sekélyebb az ár, még hamarabb fut vissza a mederbe s könnyen megcsúszik, hogy a lerakott ikra szárazon marad s elpusztul.

Szomorúak még az 1887. és 1889. évek tapasztalatai is. 1887 tavaszán — előző száraz évek után — az ivásra igen kedvező árvíz s időjárás volt. Ez év őszén a halászok a jól sikerült ivás eredményeképp nagyon sok pontyivadékot láttak.

Jött azonban az 1888-i nagy jeges ár; ez az ivadékokat valósággal magával sojorta. Érdekes az a tény, hogy ezután az alduamenti árterek vizállásai, a melyek az előző száraz időszakban csaknem teljesen kiszáradtak, ismét vízzel borították, a legszebb halállományokkal népesedtek be. Ismétlődött tehát, de fordítva az 1860-ban észlelt jelenség.

Mind ezeknek a körülményeknek hátrányos befolyását számbelileg megállapítani alig lehet; de hogy hatásuk igen nagy mértékű, az bizonyos. Fokozza e hátrányos befolyást a sok partbiztosítási munkálat is, a melyek a folyó nagyobb esése folytán váltak szükségessé. Az átvágások és ezek a partvédelmi munkálatok teljesen kivetkőztették a folyó medrét a halak gyarapodására kedvező ősi állapotából s azt „valóságos csatornává alakították át” (Kvassay Jenő: A szabályozások hatása a folyók vízjárására Magyarországon). Nem nagyítunk, ha a fent jelzett arányszámot ezek után a régi s mostani halmennyiség között 1 : 100-zal fejezzük ki. Ez az arányszám miután a Tisza szabályozásának a halászatra kiható imént vázolt káros befolyásai olyanok, a melyeket el nem lehetett kerülni, a melyekbe tehát egyszerűen bele kell nyugodnunk, egyszersmind azt a felső határt is jelezheti, hogy a Tiszától mai állapotában a régi halbőséghez képest mit várhatunk megfelelő gazdálkodással!

Ilyen gazdálkodásról azonban egyelőre szó sem volt; a megváltozott állapotok következményeire senki öntudatosan előre nem gondolt; az oktan, zsaroló halászatot pedig folytatták, a mig csak lehetett, fogalmat nyerhetünk hát arról, minő siralmas képet nyújtott a Tisza halászata a szabályozások befejezte után. Bizony csak árnyéka volt a réginek, a melyet a régi rendszer szerint való gazdálkodás, mikor a halászatot kizárólag csak a halfogást és pedig a korlátlan halfogást értették, csakhamar végkép semmivé tett volna.

(Folyt. köv.)

Horgászati apróságok.

— A „Halászat“ részére írta: egy öreg horgász. —

Mint a jó vadász, ki a szezon végeztén gonddal elrakja fegyverét és az ahhoz tartozó sokféle készségét, s aztán szívesen elgondolkozik az elmúlt évad kalandjain, megfogadva egy vagy más baklövés emlékénel, hogy ezt majd jövőre jobban teszi, hasonlóképpen jár el a jó horgász is. Jó magam is ilyenkor szívesen áldozok horgászati emlékeimnek.

Ezek között vajmi gyakran domborodik ki az a tapasztalat, hogy a többnyire hirtelenkedő kezdő horgászok hányszor szalajtják el a zsákmányt, rendesen a legszebbet. Hozzám tudniillik, ki falun és víz mellett lakom, nyáron szoktak atyámfiai közül néhányan ellátogatni, a mikor aztán unalmaikat elüzendő, felcsapnak szent Péter követőivé a tekintetben is, hogy a vízpartra ülnek és horgásznak. Természetesen szerszámmal és csalival, no meg mint öreg róka a fiát, egy csomó jó tanácsal is ellátom őket.

Este aztán a vacsoránál beszámolnak eredményeikről; az egyik panaszolja: „Egy nagy süllő elvitte a horgot“ — kérek másikat. A másik meg: „Elszakadt a zsinag“, — óriási ponty szabadult el a horogról, nincs mivel halászszak.

Hébe-hóba megint azzal állnak elő, hogy a halak nem voltak éhesek, pedig ugyanakkor az én helyemen és csalimra ugyancsak kifogástalanul jártak a halak; — megjegyzem, hogy én mindig egyedül, vendégeimtől távol — szoktam horgászni. Azt is elég sokszor panaszolták, hogy a halak mind lekapkodják a csali, ennek dacára sem tudták őket megfogni. Minduntalan akadt valami édes vízi szörny, mely horgukat le szedte, pedig az erősejéből — 3%-ás horgot rézhúron — adtam nekik. Míg nekem egy horog egy egész nyáron át elég volt és legfeljebb akkor cseréltem ki, ha már hegye eltompult, addig dr. K. . . n-nak az én legkedvesebb horgászó cimborámnak, alig győztem a leszakadtak helyébe új horgokat adni.

Néha aztán el-el látogattam az én horgászó vendégeimhez, megtudandó ezen hibák és bajok kútforrását. Mint csendes szemlélő figyelvén működésüket, hamar meggyőződtem, hogy valamennyien a kezdő horgászok következő rendes hibáiba estek, mit sem törődve adott tanácsaimmal.

Helyükön folyton izogtek-mozogtak, hol felálltak, hol leültek, azonfelül hacsak lehetett még, társaságot is gyűjtöttek maguk körül, valószínűleg hogy a remélt nagy hal kihuzásánál segítség legyen kéznél, no meg talán azért is, hogy legyen a ki bámulja ügyességüket.

Sohasem voltak tisztában azzal, mily mélyre ereszsék a horgot; hol emelték, hol meg mélyebbre állították.

A horog felcsalizásának mikéntjével sem álltak valami barátságos lábon, de legtöbbet vétettek a *bevágás* idejének megválasztásánál, mert rendesen nagyon korán iparkodtak a horgot kirántani; és végre olyan erővel tették azt, a melyik sohasem számolt a hal nagyságával. A halat mindig egy rántással igyekeztek a partra vetni, a mi pedig tudvalevőleg nagyobb hálnál rendesen a bot reperálását, vagy a horog pótlását vonja maga után.

De mint jeleztem ezen hibákba nemcsak az én vendégeim estek, elkövetik ezeket mások is; azért megkísértem a dr. K. barátomnak, és társainak adott jó tanácsokat a következőkben ismételni:

Igen nagy hiba a horgászatnál a nyugtalankodás, a folytonos izgés-mozgás, különösen a felállás, történjék az akár a legvédettebb helyen. Mert a hal, kivált az örege, nagyon is gyanakvó, félnék természetű állat, mely minden neszre és a legcsekélyebb gyanus jelre tovább áll, vagy egyáltalán is oly óvatossá lesz, hogy a még úgy ficzánkoltó lesali sem bírja őt izgatni.

De káros a hangos beszélgetés, sőt még a dohányzás is, kivált ha olyan monitor kéményhez illő füst oszlopok szállanak abból ég felé; mindez riasztja a halat.

Elhibázott dolog s teljes sikertelenség lesz az eredménye annak, ha a halászó helyen társaságot gyűjt a horgász

maga köré. A ki ezélt akár érni annak egyik sarkalatos elve ez legyen: „Csend-rend és figyelem.“

Hogy mily mélyre állítsuk a horgot, ennek előzetes meghatározásánál nemcsak a halak életmódját, hanem azt is ismernünk kell, hogy mikép támadnak azok tulajdonképpen zsákmányukra? A ragadozó hal kétféle módon ejti zsákmányát — vagy lesből, hirtelen és orozva támadva, vagy rablójáraton — ide-oda czirkálva keresi azt. A víz mélységén kívül, ezeket a körülményeket kell tehát szem előtt tartani, horgunk állításánál. Nevezetesen ha örvényben, vagy mély, tuskós és üregek helyen leselkedő halra horgászunk, úgy a horgot okvetlen mélyre ereszsük, hogy az a víz fenekéhez közel járjon.

Ha pedig oly helyen horgászunk, hol a ragadozónak „járása“ van, úgy feljebb álljon a horog, lehetőleg a fele mélységre.

Kívánatos, hogy a horog minél inkább essen a ragadozó szeme ügyébe; mert pedig még az időjárás, a napszaka sőt az évad szerint is, a halakat hol mélyebben, hol sekélyebben kell keresnünk, nyilvánvaló, hogy az állításnál mindezeket kellő figyelemben kell részesítenünk. A ragadozók között legmélyebben jár a harsa, mivel ez táplálékát (hullott állatok, rákok) a víz fenekén keresi és az iszapon csuszva folyton leselkedik. Mélyen jár a süllő is, holott a csuka víz mélység közepe táján, az őn pedig közel a vízszinhez tartózkodik legszívesebben. Általános tapasztalat szerint a nagy hal rendesen mélyebben jár, mint az apró. A ragadozónak pedig már csak azért is mélyen kell járni, mivel másként alig pillanthatja még zsákmányát, hiszen a szeme állásánál fogva csakis felfelé és kissé oldalt lát.

A horgot tehát inkább kissé sekélyebbre mint túl mélyre állítsuk, mivel hogy a ragadozó mindig, alulról felfelé támad.

Egyébként a kezdő horgász jól teszi, ha még ez irányban következőket is megszíveli: napos, meleg, világos időben mélyebbre; borús, esős, szeles, időben és este magasabbra állítsa horgát.

Tapasztalataim szerint még az is befolyással van a horog állítására, hogy milyen csalival horgászunk. Ugyan is ha magasan járó csali hallal, (így a szélhajtó küsz, felpillantó küllő vagy szivárványos öklével) horgászunk, állítsuk a horgot magasabbra; ha pedig veres szárnyút, széles keszeget, piros szemű kelét használunk csalinak, állítsuk a vízmélység közepére; végül ha fenékjáró küllő, domolykó csík avagy pióczával csalizzuk fel a horgot, azt lehető mélyre engedjük, mert természetes viszonyok között mindezek ily mélységben járnak és ezt a ragadozók is tudják és ha zsákmányukat a megszokott mélységben veszik észre, szívesebben hozzákapnak.

Kezdő horgászok rendesen nem fektetnek elég súlyt a kellő és szabályszerű felcsalizására, hanem kivált ha azt a ragadozó már leszedte, nagy sebten úgy ahogy tűzik fel a csali, attól félve, hogy a ragadozó nem várja be az új falatot. E tekintetben különösen fontos, hogy a csali halat mindenkor úgy kell horgunkra tűzni, hogy az a vízben természetes állásban legyen. Álló vízben tehát vízszintesen, nem pedig függve, folyó vízben pedig fejjel a vízfolyásnak kell állani.

A felhalzás mikéntjét illetőleg fontos az is, hogy a horog hegye éppen csak egy keveset érjen túl a csali bőrén. E mellett ügyeljünk arra is, különösen ha álló vízben horgászunk, hogy a csali mentől inkább kimélve legyen, azaz úgy tűzzük fel, hogy jó ideig élve maradjon és a horog ne akadályozza őt a mozgásban. Igaz, hogy ez állatkinzás is — de hát ilyen a háború.

Mig az álló vízben igen fontos, hogy a csali éljen és mozogjon ez által keltvén fel a ragadozó figyelmét, addig folyó vízben ez nem okvetlen szükséges, mert itt helyes felfűzés mellett a csali a vízfolyás mozgatja, forgatja halász mesterszóval élve „fonja.“

A horog hegyét mindig a csali hal feje felé kell fordítani, egyrészt, mert így jobban fog, másrészt, mert ha a

ragadozó a csalival a horgot is bekapja, a kiálló horog vége súrolná és így azonnal eleresztené a csalit.

Részemről a csalinak feltűzését következőkép szoktam végezni. Ha álló vízben akarok halászni, akkor a horog hegyét, a hal feje felé irányuló állásban a csali oldalán a hátuszó közepe táján, vigyázva a bőr alá szúrom és szorosan a bőr alatt vezetve, körülbelül a bognártüske: azaz a sörényuszó első bordája mellett vezetem ki. Ez által a horog hegye olyaná lesz, mintha a sörényuszó tuskéjének folytatása volna, vagyis nem szembeötölő és jól is fog.

Folyó vízben szándékolt halászatnál ellenben így járok el: A horgot a hal száján eresztve be a bal szilványán húzom ki; azután a patonyt a hal hasa alatt utánna húzva, a hol farkáig viszem a horgot és a fark tövétől 1 centre a hal jobb oldalán át tűzöm, végül pedig a halat kissé meggömbítem. Ilyen helyzetben a horog igen jól fog és a hal a vizsodrában vigan forog „fon”. Ilyen feltűzésnél azonban, a patony- és horogin közt egy forgótt is kell alkalmazni.

Vannak, kik a csalit úgy tűzik fel folyó vízben való halászásnál, hogy csak az ajkán át, vagy pedig az ajknál be, és az egyik szemén át vezetik ki a horgot, de ily feltűzés mellett vajmi gyakori eset az hogy a ragadozó a csalit derékon kapja és lerántja a horogról.

A kezdő horgász — kivált a türelmetlen — legtöbbször a horogbevágás idejének megválasztásánál vét, mi annál inkább figyelembe veendő, mert mint a vadászatnál a jó célzás, a horognak kellő időben való bevágása a legfőbb momentum s ettől függ az eredmény.

Hiába tartjuk meg az összes szabályokat, hiába fáradozunk, ha a horog megrántását — bevágását — nem a kellő időben eszközöljük, összes igyekezetünk kárba vesz.

A kérdések kérdése tehát az: mikor állt elő a bevágás pillanata? A felelet nem könnyű, mert nem csak a halajtákhöz kell alkalmazkodnunk, de még az azok nagyságához, sőt még a csali hal nagyságához is.

Általánosságban csak annyit mondhatunk, hogy inkább később, mint túlkorán tegyük; de természetesen ebben is mértéket kell tartani, mert ha akkor rántjuk meg a horgot, midőn a ragadozó már észre vette a neki szánt csalafintaságot, a horgot bizonyosan elereszti s akkor persze bottal üthetjük nyomát. Am ha a csali jól van felfűzve és a ragadozó száját a horog hegye nem érinti, akkor a megfogott falatot a világért sem ereszti el, hanem rohan vele a víz mélyére.

Legelőbb a csukanál lehet bevágni; tovább kell várni a harcsánál és legtovább a süllőnél. Egy régi, 30 év előtt íródott, egyébként igen gyakorlati német horgászati kézikönyv a süllőnél a bevágásról következőkép ír: A süllő a csalit szájába véve, egy kis darabra elviszi és akkor megáll. Természetesen zsinórt adunk neki egyébként pedig csendesesen vagyunk. Kis idő múlva a süllő kis darabbal újra tovább viszi a csalit és ismét megáll. Ujból zsinórt adunk és ha lehet még csendesebben viselkedünk. A német collega ezt „tempók”-nak hívja. Végre ha megunta a tempókat, a csalival a víz mélyre tör és hogy jobban lecsúszszék, azt a szájában fejjel lefelé fordítva igyekszik elnyelni. A süllőnek ezt a munkáját hamar észre vesszük a zsinór — horogin — erősebb rántódásán és ekkor állt be ideje a bevágásnak.

„Ez az a művészet, melyre oly sok a hivatott de oly kevés a kiválasztott” tör ki a végén a német lelkesedése.

Kíváncsiságból magam is többször megkíséréltem ezt a módot és valóban meggyőződtem, hogy a német igazat beszél. De azért bizony legtöbbszörre már a második tempónál azt gondolom, mint a tanyai magyar „ne tempózzék kend” — hanem: gyűjjék, mivelhogy nekem sincs türelmem a süllőköma tempóit végig várni.

Tudom sokan lesznek, a kik azt kérdezik majd: hát miről tudhatom meg azt, milyen ragadozó kapta el horgamat, hogy e szerint irányítsam a bevágást?

Minden halfaj másként ragadja meg zsákmányát. A víz fenekén sunyin csúszó és döghalászó harcsa, bekapja a horgot, aztán lassan csúszik vele tovább rejtelye felé. A buktató tehát lassan, egyenletesen merül a víz alá. Ezt látva zsinórt engedünk neki mindaddig, míg erősebb rántást nem éreznünk, mi ha bekövetkezett, bevágjuk a horgot.

A horog, illetve buktató lassú egyenletes sülyedése alatt tehát nem szabad a horgot megrántani, azaz bevágni, mert hasznos csak akkor, midőn erősebb, szagpatott rángást éreznünk. Míg a buktató lassan sülyed, addig a hal a csalit úgy a hogy azt elkapta tartja a szájában, legtöbbször anélkül, hogy a horog is benne lenne. Mikor aztán a harcsa (úgy szinte a süllő) a csalit jobban befalja és azt fejjel lefelé fordítani igyekszik, ekkor éreznünk a horogin erősebb, ismétlődő megrándulását és ezzel együtt köszöntött be a bevágás pillanata. A menyhal ép úgy viselkedik, mint a harcsa.

A csuka, az édes vizek ezen telhetetlen és örökké éhes ragadozója, már nem így kezel.

Ő hirtelen csap a zsákmányra és azt bekapva egyszerre rohan tova. Ilyenkor a buktató sebesen — rézsút — tűnik el. Már ennél nem kell sokáig várni, hanem midőn a buktató circa 20—30 cm. mélyre eltűnt, röviden és gyorsan bevágjuk a horgot. Am a ki egészen biztosra akar menni, jól teszi, ha zsinórt enged és bevárja az erősebb rángást. Ha egyszer bekapta a csuka a csalit többé nem ereszti el eltérőleg a süllőtől, amelyik bizony ott hagyja a csalit, ha valami csalafintaságot sejt.

A csukához hasonlóan kapja a horgot az ön (balin) és a csapó sügér (dörgencs, bulyes).

A süllő, vizeink gourmandja és aristokratája, valamennyi ragadozóink közt a legóvatosabb, mely nem könnyen bocsájtja áruba habfehér pecsenyét, mert ugyancsak ritkán bírható rá a csali megkóstolásra, kivált ha már öregebb. Rendesen — ha csak nem nagyon éhes — először körül szimatolja a csalit, hozzákap, majd ismét elereszti. Ezt többször is ismétli; ha aztán mi gyanusat sem lát, megfogja a csalit és egy darabon viszi, aztán megáll vele. Ha gyanut fog, azonnal elereszti; várni kell tehát csendesesen, mozdulatlanul. Ha gyanuja eloszlott, újból a csalihoz fordul — s már bátrabban — bekapja és viszi, mint előzőleg előadtam. Mindezeket a buktató híven mutatja.

A kinek elég türelme van és teljes biztosra akarja venni, az várja be okvetlen az erősebb, szakadozott rángást; kevesebb türelmiek már a második megállásnál is bevághatják a horgot. Ha 5—6 centimeteres apró hallal van a horog csalizva, okvetlen fog, mert ilyenkor már a csali egészen a ragadozó szájában van. Ha azonban azt gyanítjuk, hogy a pedzõ hal az öregebbjéből való — mit a horogin erőteljesebb rángásából következtethetünk, akkor jobb lesz varni, mert ha a hal nehéz, a horog pedig csak elől akad meg, nem pedig a torkában, úgy könnyen leszakad — és kész a bosszuság és méreg.

Nagy hiba az is, ha a horgot túl erősen kezelve, a fogott halat egy rántással igyekszünk kidobni, mert e művelet alatt már közép nagy halnál (1—1½ kiló) vagy a horogbot vége törik, vagy az in szakad, vagy pedig a horog szakad ki a halból.

Csak az a helyes eljárás, hogy midőn az időt a bevágáshoz elérkezettnek látjuk, horgunkat röviden de nyomtatékkal rántjuk meg. Ennyi teljesen elég. Ha látjuk, hogy halunk nem nagy, azt szép lassan kiemeljük, ha pedig nem tehetjük, akkor előbb kifárasztjuk. A kiemelést sosem tanácsos a horogin megfogásával végezni, mert így szerszámuk elveszítvén rugalmasságát a csüggő hal erőlködése és ficzánkolása által, vagy az in szakad vagy pedig a hal szakad le a horognál.

Ime ezeket tanácsoltam alkalomszerűen Dr. K...n és társainak; leírtam azokat abban a reményben, talán e lapok egyik-másik szives olvasója is hasznára fordítja.

